

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล
(individual Study)

หลักประชาธิปไตยกับการกำกับดูแลกิจการ

จัดทำโดย นางสาว นฤชล ดำรงปิยวุฒิ
รหัส ๖๔๐๙๑๔

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม
หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย (นธป.) รุ่นที่ ๙
วิทยาลัยศาลรัฐธรรมนูญ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

หลักประชาธิปไตยกับการกำกับดูแลกิจการ

นางสาว นฤชล ดำรงปิยวุฒิ^๑

บทนำ

“ประชาธิปไตย” นั้น เป็นหลักการที่มีเจตนารมณ์สำคัญเพื่อการให้ความคุ้มครองและรับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนหรือพลเมืองในสังคม โดยอยู่บน พื้นฐานความเชื่อที่ว่ามนุษย์ทุกคนต่างมีสิทธิและเสรีภาพตามธรรมชาติและตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้การดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคมบ้านเมืองมีความสุข มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี มีความเคารพซึ่งกันและกัน มีการยอมรับในความแตกต่างทางความคิดเห็น โดยยึดหลักการสันติวิธีและสังคมประชาธิปไตย

การกำกับดูแลกิจการเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความยั่งยืน และเสริมสร้างประสิทธิภาพขององค์กร โดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ การกำกับ การติดตาม การควบคุม และการดูแลผู้ที่ได้รับมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้ไปทำหน้าที่ทางการบริหาร เพื่อให้ทรัพยากรขององค์กรได้นำ ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตรงตามเป้าหมาย ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายอย่างเป็นธรรม ดังนั้น เมื่อธุรกิจหรือกิจการที่นำหลักการประชาธิปไตยใช้ควบคู่ไปกับหลักการกำกับดูแลกิจการมาปรับใช้กับองค์กรธุรกิจ จะทำให้การดำเนินกิจการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมั่นคง อนึ่ง ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้เสนอหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีให้แก่บริษัทจดทะเบียน ซึ่งเทียบเคียงกับหลักการกำกับดูแลกิจการของ OECD ซึ่งต่อมาได้มีการปรับปรุงอีกครั้งในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดีของอาเซียน (ASEAN Corporate Governance Scorecard) โดยมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น ๕ หมวด ได้แก่ ๑.สิทธิของผู้ถือหุ้น ๒. การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน ๓. บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย ๔.การเปิดเผยข้อมูลที่โปร่งใส ๖. ความรับผิดชอบของกรรมการ จึงจะเห็นได้ว่าหลักการกำกับดูแลกิจการเป็นหลักการที่ให้ความสำคัญแก่บุคคลที่อยู่ในองค์กรธุรกิจ ตั้งแต่ระดับผู้ถือหุ้นจน ผู้มีส่วนได้เสีย ตลอดจนคณะกรรมการ ให้มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน เพื่อให้ผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสียขององค์กร เกิดความมั่นใจและได้รับข้อมูลอย่างเท่าเทียม อันสอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย

^๑ กรรมการบริษัทกันกุล เอ็นจิเนียริง จำกัด (มหาชน)

๑. ความหมายของประชาธิปไตย

ประชาธิปไตย ปรากฏขึ้นครั้งแรกในแนวคิดทางการเมืองและทางปรัชญาในกรีกโบราณ ตรงกับคำว่า “democracy” มีรากศัพท์มาจากคำในภาษากรีก ๒ คำที่มาประสมกัน คือ คำว่า “Demos” หมายถึงประชาชน และคำว่า “Kratos” หมายถึง อำนาจหรือการปกครอง หรือพลังกำลัง เมื่อรวมกันเข้าแล้วจึงมีความหมายว่า “ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจหรือการปกครอง” ส่วนในภาษาไทย คำว่า “ประชาธิปไตย” ประกอบด้วยคำ ๒ คำที่มาสนธิกัน คือคำว่า “ประชา” หมายถึง หมู่คน หรือปวงชน และคำว่า “อธิปไตย” หมายถึง ความเป็นใหญ่ เมื่อรวมกันเข้าแล้วจึงมีความหมายว่า “ความเป็นใหญ่ของปวงชน”

๒. ความหมายของประชาธิปไตยของนักวิชาการ

อับราฮัม ลินคอล์น (Abraham Lincoln) ประธานาธิบดีคนที่ ๑๖ ของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กล่าวสุนทรพจน์ไว้ ณ เมืองเกตติสเบิร์ก ในมลรัฐเพนซิลวาเนีย ในวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๘๖๓ (พ.ศ. ๒๔๐๖) ตอนหนึ่งความว่า “รัฐบาลของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน จะไม่มีวันสูญสลายไปจากผืนพิภพนี้” (Government of the people, by the people, for the people, shall not perish from the Earth.)

ธานินทร์ กรีวิเชียร ได้ให้ความหมายของ “ประชาธิปไตย” ว่าหมายถึง ระบอบการปกครองประเทศระบอบหนึ่ง ซึ่งเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน คำว่า “ประชาชน” ในที่นี้หมายถึง ปวงชนเหล่านี้ย่อมมีสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบ ในการปกครองแผ่นดินอย่างเสมอภาคกัน ระบอบประชาธิปไตย มีรากฐานเคารพในด้านการเคารพในความเป็นธรรม (Justice) เหตุผล (Reason) เมตตาธรรม (Compassion) ความศรัทธาในมนุษยชาติ (faith in man) และเคารพในเกียรติภูมิแห่งมนุษยชน (Human dignity)

๓. ความเป็นมาของหลักประชาธิปไตย

ความเป็นมาของหลักประชาธิปไตย ประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองโดยประชาชนซึ่งถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลาย ในประเทศต่างๆ ทั่วทุกมุมโลกเป็นระบอบการปกครองที่มีวิวัฒนาการมาอย่างยาวนาน และได้พัฒนา มาจนถึงปัจจุบัน ในด้านหลักประชาธิปไตยเป็นหลักการที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการปกครองโดยการดำเนินการต่าง ๆ ที่ต้องการการมีส่วนร่วมและการตัดสินใจของประชาชน ตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น การปกครองระบอบประชาธิปไตยจึงเป็น การปกครองระบอบเดียวที่ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยลักษณะสำคัญของประชาธิปไตย๒ ประกอบด้วย

(๑) ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย รัฐบาลได้อำนาจมาจากประชาชนหรือ โดยความยินยอมของประชาชน

(๒) การเลือกผู้แทนในสังคมสมัยใหม่ที่เป็นประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนต้องเป็นการ เลือกที่บริสุทธิ์ ยุติธรรมโดยประชาชนสามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้อย่างอิสระ

(๓) ให้ความสำคัญแก่แนวคิดที่แตกต่าง ร่วมกันแก้ไขปัญหาและตัดสินใจทางการ เมืองร่วมกัน
 (๔) เชื่อในความเป็นอิสระและเสรีภาพของมนุษย์การแสดงความคิดเห็น การออก เสียงการเลือกตั้ง
 เป็นต้น

(๕) ไม่เลือกปฏิบัติบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียม

(๖) มีการตรวจสอบการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน

(๗) ตัดสินใจหรือปฏิบัติตามเสียงข้างมาก

(๘) ประชาชนมีความเสมอภาคโดยเฉพาะด้านกฎหมาย และมีโอกาสเท่าเทียมกันใน ด้านต่างๆ

(๙) ประชาธิปไตยอยู่บนพื้นฐานและหลักการของเสรีนิยม

(๑๐) ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง โดยที่รัฐบาลเป็นผู้ให้ หลักประกันและ
 คุ้มครองการใช้สิทธิเสรีภาพ

(๑๑) รัฐบาลให้หลักการปกครองโดยกฎหมายหรือหลักนิติธรรมไม่ใช้อำนาจตาม อำนาจใจ

(๑๒) ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศผ่านกลไกต่าง ๆ หรือ ใช้สิทธิ ที่จะแสดง
 บทบาทต่าง ๆ ได้โดยตรง และ

(๑๓) รัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อประชาชนที่จะแสดงความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ต่อ รัฐบาลรวมถึงมี
 สิทธิเปลี่ยนแปลงรัฐบาลตามวิธีการที่กำหนดได้ จะเห็นได้ว่าลักษณะดังกล่าวจะเป็นลักษณะสำคัญที่
 ประชาชนในสังคมประชาธิปไตยพึงได้รับ และเป็นสิ่งที่ทุกคนในสังคมจำเป็นต้องรับรู้และทำความเข้าใจ
 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติและอยู่ ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข การยึดมั่นในหลักการ
 ตลอดจนการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตามแนวทางประชาธิปไตยตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน เป็นบทบาทหนึ่ง
 เกิดจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลและสังคม โดยที่การ แสดงความเป็นอิสระโดยอำนาจจะ
 ก่อให้เกิดมุมมองที่แตกต่างกันออกไป ประการหนึ่งคือ เป้าหมาย และผลประโยชน์ซึ่งเป็นปัจจัยที่บ่งชี้ถึง
 ความต้องการ และเป็นไปตามแนวคิดของกลุ่มผลประโยชน์ ด้วยเหตุนี้ในการผลักดันให้เป้าหมายบรรลุผล
 สำเร็จย่อมส่งผลกระทบต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ทั้งเชิงบวก และเชิงลบ ส่วนหนึ่งคือการแบ่งแยกทางสังคมย่อย
 ที่แสดงออกถึงเป้าหมายและผลประโยชน์ที่ต่างกัน ปัจจัยด้านการเพิ่มขึ้นของประชากร ก็เป็นตัวแปรหนึ่ง
 ที่ส่งผลให้เกิดปัญหาและความขัดแย้ง ต่างๆ เพิ่มมากขึ้น มีการแบ่งแยกแนวทางทางความคิดหรือทัศนคติ
 ที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังรวมถึง สังคมไทยมีความหลากหลายของกลุ่มชน มีการกระจายอำนาจภายใน
 รัฐให้กับผู้นำกลุ่มในสังกัดกรม กองต่างๆ แม้จะเปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่ระบอบประชาธิปไตยใน ค.ศ.
 ๑๙๓๒ แต่ความสัมพันธ์ ระหว่างรัฐและสังคมไทยก็ยังอยู่ในลักษณะของรัฐเข้มแข็งแต่สังคมอ่อนแอ กล่าว
 ได้ว่าการอยู่ร่วมกัน๓ ภายใต้ความคิดที่แตกต่างกันอย่างหลากหลายอาจก่อให้เกิดปัญหาความแตกแยก
 ทางความคิดที่ส่งผล ถึงการกระทำต่างๆ ในเชิงลบได้โดยง่าย^๒

^๒ นางสาวดาวน้อย สุทธินิภาพันธ์, เอกสารวิชาการส่วนบุคคลเรื่อง หลักประชาธิปไตยสิทธิและเสรีภาพในสังคมพหุวัฒนธรรม

๔. หลักการพื้นฐานของหลักประชาธิปไตย

๔.๑ อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน (Popular Sovereignty) ประชาธิปไตยนั้นถือว่าเป็นอำนาจอธิปไตยในการปกครองประเทศ หรืออำนาจอธิปไตยนั้น เป็นของประชาชนทุกคนร่วมกันและประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยเป็นผู้ร่วมกันใช้อำนาจนี้ไม่ว่าจะ โดยตรง หรือโดยอ้อมเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเอง^๓

การปกครองที่สามารถทำให้ทุกคนในสังคมสามารถแสดงออกถึงความต้องการของตนได้อีก ทั้งต้องจัดการให้มีการปกครองเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทุกคนในสังคมด้วยเช่นกัน หรือกล่าวได้ว่า เป็นประชาธิปไตยทางตรง (Direct Democracy) อย่างไรก็ตามด้วยข้อจำกัดหลายประการในสังคม ปัจจุบัน เช่น จำนวนประชากรที่มีมากจนทำให้ไม่สามารถใช้รูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ทางตรงได้ ปัจจุบันจึงใช้การปกครองระบอบประชาธิปไตยทางอ้อม (Indirect Democracy) ผ่านการ เลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ในการปกครองแทน เช่น การเลือกตั้งและการมีส่วนร่วมทางการเมืองใน รูปแบบอื่น ๆ^๔

๔.๒ หลักเสรีภาพ (Liberty) หลักการว่าด้วยสิทธิเสรีภาพเป็นหลักการที่สำคัญมากอย่างหนึ่งของประชาธิปไตย คือ สิทธิ (right) เสรีภาพ (liberty) และอิสรภาพ (freedom) สิทธิหมายถึง ประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและ คุ้มครองให้เสรีภาพ หมายถึง โอกาสที่จะเลือกทำหรือไม่ทำระหว่างทางเลือกหลายทางตามปรารถนา ของตนโดยปราศจากข้อบังคับหรือข้อจำกัด จะจำกัดได้ก็แต่โดยกฎหมายเท่านั้น ส่วนอิสรภาพ หมายถึง การทำหรืองดเว้นที่จะทำสิ่งใด ๆ ก็ได้ที่ไม่ละเมิดผู้อื่น เสรีภาพในระบอบประชาธิปไตย หมายถึง ความสามารถของคนที่กระทำหรืองดเว้น กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็ได้ภายในขอบเขตข้อกำหนดของกฎหมาย เสรีภาพในระบอบประชาธิปไตย จึง ไม่ใช่การทำอะไรก็ได้ตามใจตนเองเนื่องจากการทำตามใจตนเองโดยไม่คำนึงถึงจิตใจคนอื่น ๆ นั้น เป็นลักษณะของเผด็จการ โดยระบอบประชาธิปไตยได้กำหนดเสรีภาพขั้นพื้นฐานไว้โดยไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน เสียหายหรือละเมิดบุคคลอื่น ดังนี้

๑) เสรีภาพในการคิดและการแสดงออก (Freedom of Thought and Expression) ทั้งที่จะต้องควบคู่ไปกับการยอมรับฟังความคิดและการแสดงออกของบุคคล อื่น แม้ว่าความคิดและการแสดงออกนั้นจะแตกต่างไปจากสิ่งที่ตนเองยึดถือ

๒) เสรีภาพในการเลือกตั้ง (Freedom of Voting) คือ การที่บุคคลสามารถไปใช้ สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนได้อย่างเสรีโดยมิได้ถูกอำนาจอื่นบังคับ และ บุคคลย่อมมีเสรีภาพที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งโดยไม่ถูกอำนาจอื่นลิดรอนเช่นกัน

๓) เสรีภาพจากการถูกรัฐหรือบุคคลอื่นกระทำต่อตนโดยปราศจากสิทธิอำนาจที่ ถูกต้องตามกฎหมาย (Freedom from Arbitrary by the State or Other People) จะ เป็นหลักประกันว่าประชาชนทุกคนจะได้รับการปฏิบัติต่อตนภายในขอบเขตอำนาจตามที่ กฎหมายอนุญาตเท่านั้น

^๓ อติพนธ์ พรหมพันธุ์ใจ, ๒๕๕๘, ความปรองดองในสังคมพหุลักษณะของไทย, การจัดการบ้านเมืองที่ดีนโยบาย (Good Governance / Policy) , ๕(๒), หน้า ๒๐

^๔ สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๔, จุลสาร เรื่อง “พัฒนาการเมืองไทย... พัฒนาประชาธิปไตย”, หน้า ๑๒ - ๑๕

๔.๓ หลักความเสมอภาค (Equality) ความเสมอภาคในระบอบประชาธิปไตย หมายความว่า การที่ราษฎรทุกคนในประเทศ มี ความเสมอภาคหรือความเท่าเทียมกัน พื้นฐานในเรื่องสำคัญ ๆ ที่เป็นไปได้ในฐานะที่เป็นมนุษย์ปุถุชน อันจะทำให้ทุกคนมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และก่อให้เกิดความยุติธรรมในสังคม โดยหลักความ เสมอภาคสามารถแบ่งออกได้เป็น ๕ ด้าน หลัก ๆ ดังนี้^๕

๑) ความเสมอภาคทางการเมือง (Political Equality) คือ ทุกคนมีสิทธิในทาง การเมืองเท่าเทียมกัน ทั้งในส่วนของผู้ลงคะแนนเสียงและผู้สมัครรับเลือกตั้ง

๒) ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ (Economic Equality) คือ การมีหลักประกัน ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ในระดับที่อย่างน้อยต้องสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ในฐานะเป็น สมาชิกคนหนึ่งของสังคม และเปิดโอกาสให้กับบุคคลทุกคนที่มีความสามารถในการสร้าง ความมั่นคงให้กับตนเอง ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ มิได้หมายถึง การที่คนทุกคนจะต้องมี รายได้เท่าเทียมกันแต่หมายถึง สภาพความใกล้เคียงกันในฐานะทางเศรษฐกิจ โดยจะต้อง^๖ มีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม เพื่อมิให้เกิดช่องว่างระหว่างชนชั้น มากนัก เช่น การเก็บภาษีในอัตราก้าวหน้า เป็นต้น และบุคคลควรมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจพอสมควร คือ มีรายได้เพียงพอ ในการดำรงชีพ เช่น การกำหนดอัตราราคาจ้างขั้นต่ำ การให้สิทธิคนยากจนรับการรักษาพยาบาลฟรีและสวัสดิการต่าง ๆ เป็นต้น

๔.๔ หลักการปกครองโดยเสียงข้างมากที่เคารพเสียงข้างน้อย (The Majority Rule with Respect to Minority Rights)

๔.๕ หลักนิติธรรม (Rule of Law) การยึดถือกฎหมายเป็นเกณฑ์ในการดำเนินกิจกรรมถือว่าเป็นนโยบายและความต้องการของ ประชาชน เพราะกฎหมายที่ใช้บังคับได้ถูกกำหนดขึ้นโดยผู้แทนของประชาชน จึงถือได้ว่า กฎหมาย มาจากประชาชนนั่นเอง นอกจากนี้ยังถือว่ากฎหมายเป็นหลักประกันที่สำคัญเพราะกฎหมายมีการ บัญญัติอย่างชัดแจ้งเปิดเผยและใช้กระบวนการพิสูจน์ที่มีเหตุผลที่สุดเท่าที่จะกระทำได้จึงสามารถนำไปใช้เพื่อก่อให้เกิดความยุติธรรมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล

๕. หลักประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๓ บัญญัติว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุข ทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์การอิสระ และหน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และ หลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ และความผาสุกของประชาชนโดยรวม”

^๕ เวชพล อ่อนละมัย, 2558, หลักประชาธิปไตย,หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย,หน้า ๓

^๖ คลังบทความ สภานักพัฒนาเพื่อประชาธิปไตย : อุดมการณ์ประชาธิปไตยจะเน้นในเรื่องสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคควบคู่กันไป,

ค้นวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ http://article-spadmc.blogspot.com/2010/10/blog-post_18.html

มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลก้ำจัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง”

มาตรา ๒๗ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครอง ตามกฎหมายเท่าเทียมกัน^๗

๖. ประเภทของประชาธิปไตย

๖.๑ ประชาธิปไตยโดยตรง เป็นรูปแบบการปกครองที่ให้ประชาชนทั้งประเทศ เป็นผู้ใช้อำนาจในการปกครองโดยตรง ด้วยการประชุมร่วมกัน พิจารณา ตัดสินปัญหาาร่วมกันในที่ประชุมโดยตรง และจะเป็นผู้เลือกตั้งเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของรัฐโดยตรง เราจะเห็นว่าประชาธิปไตยประเภทนี้จะใช้ได้จริงในเชิงปฏิบัติจริงๆ ก็แต่เฉพาะในสังคมเล็กๆ หรือประเทศเล็กๆ ที่มีสมาชิกจำนวนน้อย ซึ่งแต่ละคนมีโอกาสอภิปราย วิพากษ์วิจารณ์ และพิจารณาปัญหาต่างๆ อย่างละเอียดและมีเหตุผล แต่ถ้านำเอาประชาธิปไตยประเภทนี้มาใช้กับสังคมขนาดใหญ่ที่มีสมาชิกจำนวนมากแล้วจะเป็นอุปสรรค เนื่องจากความไม่พร้อมเพรียงกัน และการที่จะหาสถานที่ประชุมขนาดใหญ่ เพื่อจะให้ประชาชนทั้งประเทศมาประชุมในที่เดียวกันย่อมเป็นไปได้ยากยิ่ง

๖.๒ ประชาธิปไตยโดยทางอ้อม เป็นประชาธิปไตยอีกประเภทหนึ่งซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากประเทศต่างๆ ของโลกได้ขยายตัวออกไปมาก ประชาชนพลเมืองเพิ่มขึ้นปัญหาต่างๆเกิดขึ้นมามาก ฉะนั้นโอกาสที่ประชาชนทั้งประเทศจะมานั่งปรึกษาหารือกัน เพื่อแก้ปัญหาแบบประชาธิปไตยโดยตรงย่อมเป็นไปได้ เพื่อแก้ไขอุปสรรคนี้แทนที่ประชาชนทุกคนจะต้องมาประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาตัดสินปัญหาใด ก็จะให้ประชาชนได้มีโอกาสเลือกตั้งตัวแทนหรือที่รู้จักในนาม สมาชิกรัฐสภา เข้าไปสู่ที่ประชุมแทน ส่วนลักษณะและวิธีการเลือกสมาชิกรัฐสภาของประชาชนในแต่ละประเทศจะแตกต่างกันไป

๗. การกำกับดูแลกิจการ

๗.๑ ความหมายของการกำกับดูแลกิจการ

การกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) หรือ บรรษัทภิบาล ตามความหมายของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หมายถึง ระบบที่จัดให้มีโครงสร้างและกระบวนการของความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการฝ่ายจัดการ และผู้ถือหุ้น เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน นำไปสู่ความเจริญเติบโต และเพิ่มมูลค่าให้กับผู้ถือหุ้นในระยะยาว โดยคำนึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ

^๗ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๗.๒ ความสำคัญของการกำกับดูแลกิจการ

การกำกับดูแลเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กร ซึ่งเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง คณะกรรมการ เจ้าของและผู้มีส่วนได้เสียอื่น การกำกับดูแลกิจการยังช่วยให้เกิดโครงสร้างที่สำคัญ ซึ่งเป็นกลไกในการกำหนดวัตถุประสงค์ของกิจการ และการกำหนดวิธีที่จะบรรลุวัตถุประสงค์เหล่านั้น รวมถึงการสอดส่องดูแลผลการปฏิบัติงานของ กิจการ การกำกับดูแลกิจการมีวัตถุประสงค์หลัก คือ การกำกับ การติดตาม การควบคุม และการดูแล ผู้ที่ได้รับมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้ไปทำหน้าที่ทางการบริหาร เพื่อให้ทรัพยากรขององค์กรได้นำไปใช้ อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ตรงตามเป้าหมาย อย่างคุ้มค่า ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตอบแทนกลับไปยังผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย อย่างเป็นธรรม กล่าวโดยสรุป การกำกับดูแลกิจการช่วย สร้างมูลค่าของกิจการ^{๘๘}

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตระหนักถึงความสำคัญของการกำกับดูแลกิจการและได้ดำเนินการส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนมีระบบการกำกับดูแลกิจการ โดยได้จัดทำและเผยแพร่รายงานการกำกับดูแลกิจการ ซึ่งนำเสนอหลักการที่คาดหวังให้บริษัท จดทะเบียนปฏิบัติตาม ตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้เลือกหลักการกำกับดูแลกิจการ ๑๕ ข้อ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยองค์กรเพื่อความ ร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization of Economic Co-operation and Development Centre: OECD) มีดังนี้^{๘๙}

นโยบายเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ คณะกรรมการบริษัทควรจัดทำรายงานเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับนโยบายการกำกับดูแลกิจการ ซึ่งควรระบุว่ามีนโยบาย เกี่ยวกับการกำกับดูแลบริษัทครอบคลุมหลักการใดบ้าง เช่น สิทธิและความเท่าเทียมกันของผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสีย คณะกรรมการบริษัทมีโครงสร้าง บทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบ และความเป็นอิสระ การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส การควบคุมและจัดการ ความเสี่ยง และจริยธรรมธุรกิจ พร้อมทั้งเปิดเผยในรายงานประจำปีให้ผู้ถือหุ้นและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ทราบโดยทั่วกัน คณะกรรมการฯ ควรรายงานในรายงานประจำปีถึงการนำหลักการกำกับดูแลกิจการไปใช้

ผู้ถือหุ้น: สิทธิและความเท่าเทียมกัน คณะกรรมการบริษัทควรจัดกระบวนการประชุมผู้ถือหุ้นในลักษณะที่สนับสนุนให้มีการปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นทุกรายอย่างเท่าเทียม กัน ในการเข้าประชุมไม่ควรมีวิธีการที่ยุ้งยากหรือมีค่าใช้จ่ายมากเกินไป

สิทธิของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ ในระบบการกำกับดูแลมีผู้มีส่วนได้เสียหลายกลุ่มด้วยกันที่สำคัญได้แก่ กลุ่มลูกค้า ฝ่ายจัดการ ลูกจ้าง คู่ค้า ผู้ถือหุ้น หรือผู้ ลงทุน ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และชุมชนที่บริษัทตั้งอยู่ กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียอื่น ได้แก่ สหภาพ คู่แข่ง และเจ้าหน้าที่เป็นต้น แต่ละกลุ่มมี วัตถุประสงค์และความคาดหวังจากกิจการที่แตกต่างกันไป คณะกรรมการฯ ควรรับรู้ถึงสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียตามที่กฎหมายกำหนด และดูแลให้มั่นใจว่าสิทธิดังกล่าวได้รับการคุ้มครอง และปฏิบัติด้วยดีและควรสนับสนุนให้มีการร่วมมือกันระหว่างบริษัทและผู้มีส่วนได้เสียในการสร้างความมั่งคั่ง สร้างงาน และสร้าง กิจการให้มีความมั่นคง

^{๘๘} ดร.ศิลปพร ศรีจันเพชร ,เรื่อง หลักสำคัญของการกำกับดูแลกิจการ, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

^{๘๙} เรื่องเดียวกัน

การประชุมผู้ถือหุ้น ประธานที่ประชุมผู้ถือหุ้นควรจัดสรรเวลาให้เหมาะสม และส่งเสริมให้ผู้ถือหุ้นมีโอกาสโดยเท่าเทียมกัน ในการแสดง ความเห็น และตั้งคำถามใด ๆ ต่อที่ประชุมตามระเบียบวาระ การประชุมและเรื่องที่เสนอกรรมการทุกคนและประธานคณะกรรมการ ชุดต่าง ๆ ควรเข้าประชุมผู้ถือหุ้น เพื่อตอบคำถามที่ประชุม

ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ คณะกรรมการบริษัทควรมีภาวะผู้นำ วิสัยทัศน์และมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจ เพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัทและผู้ถือหุ้น โดยรวม คณะกรรมการและฝ่ายจัดการมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ต่อผู้ถือหุ้น จึงควรมีการแบ่งแยกบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบ ระหว่างคณะกรรมการบริษัทกับฝ่ายจัดการ และระหว่างคณะกรรมการบริษัทกับผู้ถือหุ้นไว้ให้ชัดเจน (๖) ความขัดแย้งของผลประโยชน์ คณะกรรมการบริหาร ฝ่ายจัดการ และผู้ถือหุ้นควรจัดปัญหาความขัดแย้งของผลประโยชน์อย่างรอบคอบ ซื่อสัตย์สุจริต มีเหตุมีผล และเป็นอิสระภายในกรอบจริยธรรมที่ดีตลอดจนมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างครบถ้วน เพื่อผลประโยชน์ของบริษัทโดยรวม

จริยธรรมธุรกิจ คณะกรรมการบริหารควรส่งเสริมให้จัดทำแนวทางเกี่ยวกับจริยธรรมธุรกิจหรือจรรยาบรรณ เพื่อให้กรรมการและลูกจ้างทุก คนได้ทราบ และเข้าใจถึงมาตรฐานการปฏิบัติตนตามที่บริษัทและผู้ถือหุ้นคาดหวัง รวมทั้งเฝ้าสังเกตให้มีการปฏิบัติตามอย่างจริงจัง

การถ่วงดุลของกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร คณะกรรมการบริหารควรมีจำนวนเท่าใด และประกอบด้วยกรรมการที่เป็นผู้บริหารและกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารที่เป็น อิสระในสัดส่วนอย่างไร เป็นเรื่องที่คณะกรรมการบริษัทจะกำหนดด้วยความเห็นชอบจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น อย่างไรก็ตาม มีข้อเสนอให้คณะกรรมการบริหารประกอบด้วยกรรมการที่เป็นอิสระหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งคณะ และอย่างน้อย ๓ คน ทั้งนี้คุณสมบัติ ของกรรมการที่เป็นอิสระให้พิจารณาโดยใช้แนวทางเดียวกันกับคุณสมบัติของกรรมการตรวจสอบตามประกาศตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วย คุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

การรวมหรือแยกตำแหน่ง คณะกรรมการบริหารและผู้ถือหุ้นควรมีเสรีภาพที่จะเลือกวิธีที่เหมาะสมที่สุดกับบริษัท โดยอาจรวมบทบาทของประธาน กรรมการกับของผู้จัดการใหญ่อยู่ในตำแหน่งเดียวกันหรือแยกกัน โดยให้กรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารที่เป็นอิสระเป็นประธานกรรมการ ก็ได้ไม่ว่าจะเลือกวิธีใด ควรมีการแยกอำนาจหน้าที่ระหว่างกันให้ชัดเจน โดยไม่ให้คนใดคนหนึ่งมีอำนาจโดยไม่จำกัด

ค่าตอบแทนของกรรมการและผู้บริหาร การกำหนดค่าตอบแทนเป็นเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์ของกรรมการโดยตรง จึงควรดำเนินการด้วยความโปร่งใสและได้รับ อนุมัติจากผู้ถือหุ้น คณะกรรมการควรเปิดเผยถึงนโยบายค่าตอบแทนและจำนวนค่าตอบแทนของกรรมการ และผู้บริหารระดับสูงตามที่ประกาศของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) กำหนด ในรายงานประจำปีระดับและ องค์ประกอบค่าตอบแทนแก่กรรมการของบริษัทควรเพียงพอที่จะจูงใจและรักษากรรมการที่มีคุณภาพตามต้องการ แต่ควรหลีกเลี่ยง การจ่ายค่าตอบแทนกรรมการที่เกินสมควร

การประชุมคณะกรรมการ บริษัทควรกำหนดการประชุมไว้ล่วงหน้าเป็นประจำ ในการประชุม ประธานคณะกรรมการควรส่งเสริมให้มีการใช้ดุลยพินิจที่ รอบคอบ และจัดสรรเวลาไว้อย่างเพียงพอที่ฝ่ายจัดการจะเสนอเรื่อง และมากพอที่กรรมการจะอภิปรายปัญหาสำคัญกันอย่างรอบคอบ กรรมการมีหน้าที่

ต้องเข้าประชุมคณะกรรมการทุกครั้ง ยกเว้นกรณีที่มีเหตุผลพิเศษจริง ๆ และควรเปิดเผยจำนวนครั้งที่กรรมการแต่ละ คนเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการในรายงานประจำปีด้วย

คณะกรรมการ คณะกรรมการควรจัดให้มีคณะกรรมการชุดต่าง ๆ เพื่อช่วยศึกษาในรายละเอียดและกลั่นกรองงานตามความจำเป็นของ สถานการณ์โดยเฉพาะคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน โดยกำหนดนโยบายและกรอบงานไว้อย่าง ชัดเจนเกี่ยวกับคุณสมบัติของสมาชิก หน้าที่รับผิดชอบ การดำเนินการประชุม และการรายงานต่อคณะกรรมการ สมาชิกทุกคนหรือส่วนใหญ่ควรเป็นกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร และประธานอนุกรรมการควรเป็นกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารที่มีความเป็นอิสระ

ระบบการควบคุมและการตรวจสอบภายใน คณะกรรมการควรจัดทำ รักษาไว้และทบทวนระบบการควบคุมภายในทั้งทางการเงิน การดำเนินงานและการกำกับดูแลการ ปฏิบัติงาน ตลอดจนจัดการความเสี่ยงและการให้ความสำคัญกับสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้าและรายการผิดปกติทั้งหลาย และควรจัดให้ มีงานตรวจสอบภายในแยกเป็นหน่วยงานหนึ่งของบริษัท

๘. นโยบายด้านการกำกับดูแลกิจการ ของ บริษัท กัญกุล เอ็นจิเนียริง จำกัด (มหาชน)

คณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการชุดย่อย หน่วยงานกำกับดูแลขององค์กร ผู้บริหารและพนักงานขององค์กร ได้ยึดมั่นในหลักการบริหาร จัดการที่มีระบบและกระบวนการกำกับดูแลกิจการที่ดีเป็นปัจจัยสำคัญ จึงได้นำหลักการดังกล่าวเป็นแนวทางในการดำเนินงานของบริษัทฯ ใน การกำหนดระบบการบริหารจัดการให้มีคุณภาพ เน้นการเปิดเผยข้อมูลที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ซึ่งจะส่งผลให้มีการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน ส่งเสริมประสิทธิภาพในการทำงาน สร้างความสามารถในการแข่งขัน และเพิ่มมูลค่าแก่เจ้าของกิจการ สิ่งเหล่านี้จะสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ทุกฝ่าย จึงได้กำหนด “นโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ดี” เพื่อให้คณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการชุดย่อย ผู้บริหาร และพนักงาน ได้ยึดถือเป็นเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานดังนี้

Accountability

ความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ และสามารถชี้แจงอธิบายการปฏิบัติงานนั้นได้

Responsibility

ความสำนึกในหน้าที่อย่างเต็มความสามารถและมีประสิทธิภาพ

Equitable Treatment

ความเคารพในสิทธิและการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียอย่างสุจริตและเท่าเทียมกัน รวมถึงการให้โอกาสผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมอย่างเป็นธรรม

Transparency

การเปิดเผยข้อมูล และการดำเนินงานด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้

Value Creation

การเพิ่มมูลค่าให้กิจการในระยะสั้นและระยะยาว โดยการพัฒนาปรับปรุง และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

Ethics

การมีจริยธรรมและจรรยาบรรณในการดำเนินธุรกิจ

๘.๑.๑ หมวดที่ ๑ สิทธิของผู้ถือหุ้น

๑) การดำเนินการก่อนวันประชุมผู้ถือหุ้น

เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นสามารถส่งความคิดเห็น ข้อซักถาม หรือเสนอวาระการประชุมล่วงหน้าก่อนวันประชุมผู้ถือหุ้น พร้อม กำหนดหลักเกณฑ์ไว้อย่างชัดเจน โดยแจ้งผ่านระบบสารสนเทศของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พร้อมทั้งเปิดเผยบน เว็บไซต์ของบริษัทฯ

เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นเสนอชื่อบุคคลเพื่อเข้ารับการเลือกตั้งเป็นกรรมการบริษัทล่วงหน้าก่อนวันประชุมผู้ถือหุ้น พร้อมกำหนด หลักเกณฑ์ไว้อย่างชัดเจน โดยแจ้งผ่านระบบสารสนเทศของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พร้อมทั้งเปิดเผยบนเว็บไซต์ ของบริษัทฯ

จัดส่งหนังสือเชิญประชุมพร้อมเอกสารประกอบการประชุมให้แก่ผู้ถือหุ้นล่วงหน้าอย่างน้อย ๑๔-๒๑ วัน (หรือระยะเวลาอื่นใด ตามที่กฎหมายกำหนด) พร้อมทั้งลงประกาศหนังสือพิมพ์ต่อเนื่องกันไม่น้อยกว่า ๓ วัน เพื่อแจ้งวันนัดประชุมผู้ถือหุ้นโดยปฏิบัติ ให้เป็นไปตามกฎหมาย รวมทั้งเผยแพร่หนังสือเชิญประชุมพร้อมเอกสารประกอบการประชุมทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษบนเว็บไซต์ของบริษัทฯ อย่างน้อย ๓๐ วันก่อนวันนัดประชุมผู้ถือหุ้น

ระบุข้อมูลสำคัญในหนังสือเชิญประชุมไว้อย่างครบถ้วน ได้แก่ วัน เวลา สถานที่จัดประชุม รายละเอียดระเบียบวาระการประชุม เอกสารประกอบระเบียบวาระการประชุมพร้อมความเห็นของคณะกรรมการบริษัท หลักเกณฑ์ในการนับคะแนนในแต่ละวาระ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย หนังสือมอบฉันทะตามแบบที่กฎหมายกำหนด รายชื่อกรรมการอิสระเพื่อให้ผู้ถือหุ้นสามารถเลือกที่จะมอบฉันทะให้เข้าประชุมแทนได้คำชี้แจงวิธีการมอบฉันทะ การลงคะแนน การแสดงเอกสารเข้าร่วมประชุม และการออกเสียงลงคะแนนในการประชุมผู้ถือหุ้น และแผนที่ของสถานที่จัดประชุม รวมทั้งข้อบังคับของบริษัทฯ เกี่ยวกับการประชุมผู้ถือหุ้น และออกเสียงลงคะแนน

๒) การดำเนินการในวันประชุมผู้ถือหุ้น

กำหนดวัน เวลา และสถานที่จัดประชุม โดยคำนึงถึงความสะดวกของผู้ถือหุ้นเป็นหลัก พร้อมทั้งจัดให้มีบุคลากร และเทคโนโลยี อย่างเพียงพอเหมาะสมต่อจำนวนผู้ถือหุ้น

จัดให้มีบัตรลงคะแนนเสียงโดยใช้ระบบบาร์โค้ด (Bar Code) และจัดให้มีบุคคลที่เป็นอิสระเป็นผู้ตรวจนับคะแนนหรือตรวจสอบ คะแนนเสียง และเปิดเผยให้ที่ประชุมทราบ พร้อมบันทึกไว้ในรายงานการประชุม

ประธานที่ประชุมจะชี้แจงเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ที่ใช้ในการประชุม ขั้นตอนการออกเสียงลงคะแนน และจัดสรรเวลาการประชุมให้ เหมาะสม รวมถึงเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นทุกคนมีสิทธิซักถาม แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ได้อย่างเต็มที่ โดยมี คณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการตรวจสอบ ประธานกรรมการชุดย่อยทุกชุด ผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง ผู้สอบบัญชีและ/หรือ ที่ปรึกษากฎหมาย และ/หรือ ที่ปรึกษาการเงินอิสระ และ/หรือ ธนาकारที่ให้การสนับสนุนสินเชื่อ (แล้วแต่กรณี) เข้าร่วมประชุมผู้ถือหุ้น เพื่อตอบคำถามในที่ประชุม รวมทั้งผู้บริหารระดับสูง เลขานุการบริษัท เลขานุการคณะกรรมการทุกชุด เข้าร่วมประชุมด้วย

ในกรณีที่ผู้ถือหุ้นไม่สามารถเข้าร่วมประชุมด้วยตนเอง บริษัทฯ เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นสามารถมอบฉันทะให้กรรมการอิสระหรือ บุคคลใดๆ เข้าร่วมประชุมแทนได้

ก) การดำเนินการหลังวันประชุมผู้ถือหุ้น

เปิดเผยมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นพร้อมผลการลงคะแนนเสียงภายในวันที่ประชุมผู้ถือหุ้นมีมติหรืออย่างช้าภายใน ๙.๐๐ น. ของวัน ทำการถัดไปจากวันประชุมผู้ถือหุ้น โดยแจ้งผ่านระบบสารสนเทศของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พร้อมทั้งเปิดเผยบน เว็บไซต์ของบริษัทฯ

- จัดทำรายงานการประชุมโดยแสดงข้อมูลอย่างถูกต้อง ครบถ้วน โดยระบุประเด็นที่ผู้ถือหุ้นซักถามและคำชี้แจงของคณะ กรรมการต่อข้อซักถามดังกล่าว ภายใน ๑๔ วัน นับจากวันประชุมผู้ถือหุ้น และนำส่งรายงานการประชุมผู้ถือหุ้นดังกล่าวให้กับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในเวลาที่กำหนด พร้อมทั้งเปิดเผยรายงานการประชุมบนเว็บไซต์ของบริษัทฯ เพื่อให้ผู้ถือหุ้นและ บุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบได้

สำหรับในปี๒๕๖๓ บริษัทฯ ได้จัดประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปี๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๓ ณ ห้องประชุมของบริษัท กันกุล เอ็นจิเนียริง จำกัด (มหาชน) (สำนักงานสาขาที่ ๑) เลขที่ ๑๐๓๘-๑๐๔๖ ถนนนครไชยศรีแขวงถนนนครไชยศรีเขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โดยมีกรรมการทุกท่านของ คณะกรรมการทุกชุด ผู้บริหารระดับสูงทุกท่าน เลขานุการของคณะกรรมการทุกชุด และเลขานุการ ๑๖๖ รายงานประจำปี ๒๕๖๓ บริษัทฯ พร้อมทั้งผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ผู้แทนจากที่ปรึกษาทางการเงิน ผู้แทนจากธนาคารที่ให้สนับสนุนทางการเงิน และผู้แทน จากที่ปรึกษาทางด้านกฎหมาย เข้าร่วมประชุม ทั้งหมดรวม ๓๐ ท่าน เพื่อชี้แจงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับวาระการประชุมและตอบข้อ ซักถามของผู้ถือหุ้น บริษัทฯ ได้มอบให้ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ซึ่งเป็นนายทะเบียนของบริษัทฯ เป็นผู้ดำเนินการจัดส่งหนังสือเชิญประชุม ผู้ถือหุ้นและเอกสารประกอบการประชุมในแต่ละวาระพร้อมทั้งรายงานประจำปีข้อบังคับและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการประชุมผู้ถือหุ้น และออกเสียงลงคะแนน แบบหนังสือมอบฉันทะและข้อมูล กรรมการอิสระที่เป็นตัวแทนในการรับมอบฉันทะเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก สะดวกต่อผู้ถือหุ้นในกรณีไม่สามารถเข้าร่วมประชุมด้วยตนเองได้ รวมทั้งแบบฟอร์มในการขอรับรายงานประจำปีในรูปแบบหนังสือ และแผนที่ตั้งของสถานที่ประชุม ทั้งนี้ได้นำส่งให้แก่ผู้ถือหุ้นเป็นเวลาล่วงหน้าก่อนการประชุม และบริษัทฯ ได้จัดให้มีการเผยแพร่ หนังสือเชิญประชุมผู้ถือหุ้นและเอกสารประกอบการประชุม รวมทั้งรายงานประจำปีและเอกสารตามที่กล่าวข้างต้นทางเว็บไซต์ของ บริษัทที่ www.gunkul.com เป็นการล่วงหน้าก่อนการประชุม เพื่อให้ผู้ถือหุ้นสามารถเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประชุมผู้ถือหุ้นได้ สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

ในการลงทะเบียนและนับคะแนนเสียง บริษัทฯ ได้นำระบบบาร์โค้ด (Barcode) มาใช้และได้ จัดเตรียมอากรแสตมป์ให้แก่ผู้ถือหุ้นในการ มอบฉันทะ เพื่อเพิ่มความรวดเร็วและอำนวยความสะดวก ให้แก่ผู้ถือหุ้นในการประชุม บริษัทฯ ได้จัดให้มีการชี้แจงหลักเกณฑ์และวิธี การออกเสียงลงคะแนนให้แก่ผู้ถือหุ้นก่อนเริ่มการประชุม และได้เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นแสดงความคิดเห็นและตั้งคำถามในเรื่องที่ เกี่ยวข้อง กับบริษัทฯ และวาระการประชุม

๘.๑.๒ หมวดที่ ๒ การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียม

๑) การให้ข้อมูลก่อนการประชุมผู้ถือหุ้นและการคุ้มครองสิทธิของผู้ถือหุ้นส่วนน้อย

จัดทำหนังสือเชิญประชุมและเอกสารประกอบการประชุมทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยแจ้งกำหนดการประชุม ระเบียบวาระ และความเห็นของคณะกรรมการบริษัทในหนังสือเชิญประชุม และแจ้งผ่านระบบสารสนเทศของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พร้อมทั้งเปิดเผยบนเว็บไซต์ของบริษัทฯ ล่วงหน้าอย่างน้อย ๓๐ วันก่อนวันนัดประชุมผู้ถือหุ้น

แจ้งให้ผู้ถือหุ้นทราบขั้นตอนและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการประชุม ทั้งวิธีการลงทะเบียน การมอบฉันทะ และการออกเสียงลงคะแนน

เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นส่งข้อซักถาม เสนอวาระการประชุม และเสนอชื่อบุคคลเพื่อเข้ารับการเลือกตั้งเป็นกรรมการบริษัทล่วงหน้า ก่อนวันประชุมผู้ถือหุ้น พร้อมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ไว้อย่างชัดเจน โดยแจ้งผ่านระบบสารสนเทศของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พร้อมทั้งเปิดเผยบนเว็บไซต์ของบริษัทฯ

ดำเนินการประชุมผู้ถือหุ้นตามลำดับระเบียบวาระที่ระบุไว้ในหนังสือเชิญประชุม โดยไม่เพิ่มวาระการประชุมที่ไม่ได้แจ้งเป็นการล่วงหน้าโดยไม่จำเป็น

กำหนดให้ผู้ถือหุ้นที่เป็นกรรมการหรือผู้บริหารเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับส่วนได้เสียของตนและผู้ที่เกี่ยวข้อง และไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนในเรื่องที่มีส่วนได้เสียดังกล่าว

๒) การกำกับดูแลการใช้ข้อมูลภายใน

บริษัทฯ มีการดูแลเรื่องการใช้ข้อมูลภายในตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีโดยได้กำหนดนโยบายและวิธีการดูแลกรรมการ และ ผู้บริหาร ในการนำข้อมูลภายในของบริษัทฯ ซึ่งยังไม่เปิดเผยต่อสาธารณชนไปใช้เพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตน รวมทั้งการซื้อขาย หลักทรัพย์ดังนี้

แจ้งให้กรรมการและผู้บริหารรับทราบภาระหน้าที่การรายงานการถือครองหลักทรัพย์ของบริษัทฯ และการรายงานการเปลี่ยนแปลงการถือครองหลักทรัพย์ของบริษัทฯ ทั้งของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (“สำนักงาน ก.ล.ต.”) ตามมาตรา ๕๙ และบทลงโทษ ตามมาตรา ๒๗๕ แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ (รวมที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม) และจัดส่งสำเนารายงานนี้ให้แก่เลขานุการ บริษัทฯ ในวันเดียวกับวันที่ส่งรายงานต่อสำนักงาน ก.ล.ต. พร้อมทั้งรายงานให้ที่ประชุมคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดีและที่ประชุมคณะกรรมการบริษัททราบทุกไตรมาส

กำหนดให้กรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน ลูกจ้าง และผู้ปฏิบัติงาน ของบริษัทฯ และกลุ่มบริษัทฯ ที่ได้รับทราบข้อมูลภายในที่ เป็นสาระสำคัญซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ ห้ามซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทฯ ก่อนวันทิ้งบการเงินหรือข้อมูล ภายในจะได้เปิดเผยต่อสาธารณชน

กลุ่มกรรมการอิสระ : ไม่น้อยกว่า ๗ วัน หรือ เมื่อได้รับเอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการบริษัท แล้วแต่อย่างใด จะเกิดก่อน

กลุ่มกรรมการบริหาร ผู้บริหาร พนักงาน ลูกจ้าง ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทางการเงินของ บริษัทฯ และกลุ่ม บริษัทฯ ที่สามารถรับรู้หรือครอบครองข้อมูลภายใน : ไม่ควรซื้อขายหลักทรัพย์ของ

บริษัทฯ ตั้งแต่วันที่รับทราบงบการเงินของบริษัทฯ จนถึงวันเปิดเผยงบการเงินสู่สาธารณชนผ่านระบบการรายงานสารสนเทศของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องจากการได้รับทราบข้อมูลทางการเงินอาจก่อให้เกิดความสับสนหรือก่อให้เกิดการใช้ข้อมูลภายใน ของบริษัทฯ ได้

ทั้งนี้ ภายหลังจากที่บริษัทฯ ได้ดำเนินการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ให้สามารถดำเนินการซื้อขายหลักทรัพย์ ของบริษัทฯ ได้ภายหลังพ้นระยะเวลา ๒๔ ชั่วโมงแล้ว

อีกทั้ง ผู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลภายในดังกล่าวต้องไม่เปิดเผยข้อมูลนั้นให้ผู้อื่นทราบจนกว่าจะมีการแจ้งข้อมูลนั้นผ่านระบบสารสนเทศ ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ห้ามมิให้กรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน ลูกจ้าง และผู้ปฏิบัติงาน ของบริษัทฯ และกลุ่มบริษัทฯ ใช้ข้อมูลภายในของบริษัทฯ ที่มี หรืออาจมีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ของบริษัทฯ ซึ่งยังมีได้เปิดเผยต่อสาธารณชน มาใช้เพื่อการซื้อ หรือขาย หรือเสนอซื้อหรือเสนอขาย หรือชักชวนให้บุคคลอื่นซื้อหรือขาย ซึ่งหุ้นหรือหลักทรัพย์อื่น (ถ้ามี) ของบริษัทฯ ไม่ว่า ทั้งทางตรงหรือทางอ้อม รวมทั้งเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้ผู้อื่นทราบ โดยตนได้รับผลประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ก็ตาม

บริษัทฯ ได้กำหนดโทษทางวินัยสำคัญสำหรับผู้แสวงหาหรือจะแสวงหาผลประโยชน์จากการนำข้อมูลภายในบริษัทฯ ไปใช้หรือ นำไปเปิดเผยจนทำหรืออาจทำให้บริษัทฯ ได้รับความเสียหาย โดยพิจารณาโทษตามควรแก่กรณีได้แก่ ตักเตือนวาจา ตักเตือนเป็นหนังสือ ภาคทัณฑ์ตลอดจนเลิกจ้างพ้นสภาพเป็นพนักงานด้วยเหตุไล่ออก ปลดออก หรือให้ออก แล้วแต่กรณี โดยแนวทางดังกล่าวได้ผ่านการให้ความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริษัทแล้ว

๓) การป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์

กำหนดให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสียกับรายการที่พิจารณา ต้องแจ้งให้บริษัทฯ ทราบถึงความสัมพันธ์หรือการมีส่วนได้ เสียของตนในรายการดังกล่าว โดยหากผู้เป็นกรรมการต้องไม่เข้าร่วมในการพิจารณาตัดสินใจ รวมถึงไม่มีอำนาจอนุมัติใน ธุรกรรมนั้นๆ

หากมีรายการที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์เกิดขึ้นที่เป็นข้อตกลงทางการค้าที่ไม่เป็นเงื่อนไขการค้าโดยทั่วไป จะ ต้องนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทเพื่อพิจารณาอนุมัติและต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของ คณะกรรมการ กำกับตลาดทุน สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือ หน่วยงานกำกับดูแลอื่นใดที่เกี่ยวข้อง

๔) การเข้าทำรายการที่เกี่ยวข้องกัน

หากมีรายการที่เกี่ยวข้องกัน ให้บริษัทฯ ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือข้อกำหนดของคณะกรรมการ กำกับตลาดทุน สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือหน่วยงานกำกับดูแลอื่นใดที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลการทำรายการที่เกี่ยวข้องกันของบริษัทฯ ตามมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชี

ในกรณีที่รายการที่เกี่ยวข้องกัน เป็นรายการธุรกิจปกติและรายการสนับสนุนธุรกิจปกติที่มีเงื่อนไขการค้าโดยทั่วไป รวมทั้ง รายการให้หรือรับความช่วยเหลือทางการเงินที่บริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทย่อย

ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่นิติบุคคลซึ่ง บริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทย่อยเป็นผู้ถือหุ้นตามสัดส่วนที่ตนมีส่วนได้เสียในนิติบุคคลนั้นตามเงื่อนไขการค้าโดยทั่วไปหรือดีกว่า ให้บริษัทฯ ปฏิบัติตามกรอบอำนาจการดำเนินการที่ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมคณะกรรมการบริษัท

ในกรณีที่รายการที่เกี่ยวข้องกัน เป็นรายการประเภทอื่น ให้บริษัทฯ นำเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทเพื่อพิจารณา โดยปฏิบัติให้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดของหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง

๕) การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน

คณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการตรวจสอบ และผู้บริหาร มีหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงในการจัดให้มีและรักษาไว้ซึ่ง ระบบการควบคุมภายใน รวมทั้งดำเนินการเพื่อทบทวนความมีประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายในอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้าง ความเชื่อมั่นของระบบข้อมูลและรายงานทางการเงินที่มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือได้

บริษัทฯ ได้แต่งตั้งหน่วยงานตรวจสอบภายใน เพื่อรับผิดชอบการตรวจสอบการปฏิบัติงานของ บริษัทฯ ให้มีประสิทธิภาพ โดย รายงานผลการตรวจสอบโดยตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบได้มีการทบทวนความเหมาะสมและความเพียงพอของระบบควบคุมภายในอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง โดย เสนอให้คณะกรรมการบริษัทเพื่อพิจารณาให้ความเห็นและระบุไว้ในรายงานประจำปีและแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ๕๖-๑)

๘.๑.๓ หมวดที่ ๓ บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย

สิทธิของผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มตามกฎหมายหรือข้อตกลงที่มีอยู่กับบริษัทฯ

ผู้ถือหุ้น : บริษัทฯ มุ่งมั่นดำเนินธุรกิจด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส มีคุณธรรม และจริยธรรมเปิดเผยสารสนเทศอย่าง เพียงพอ โดยพัฒนากิจการให้เจริญเติบโตก้าวหน้า สร้างผลตอบแทนที่ดีอย่างเหมาะสมให้กับผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุน อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ลูกค้า : บริษัทฯ รับผิดชอบต่อลูกค้าโดยการรักษาคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าและการให้บริการ รวมถึงการตอบสนอง ต่อความต้องการของลูกค้าให้ครบถ้วนและครอบคลุม เพื่อมุ่งเน้นการสร้าง ความพึงพอใจแก่ลูกค้าในระยะยาว

คู่ค้า : บริษัทฯ ปฏิบัติต่อคู่ค้าอย่างเป็นธรรม และเป็นไปตามเงื่อนไขทางการค้าและตามสัญญาที่ตกลงร่วมกัน และมีนโยบายในการสร้างและพัฒนาความสัมพันธ์กับคู่ค้าอย่างต่อเนื่อง

เจ้าหนี้ : บริษัทฯ ปฏิบัติตามเงื่อนไขทางการค้าและตามสัญญาที่ตกลงร่วมกัน รวมถึงการให้ข้อมูลต่างๆ ตามที่เจ้าหนี้ ร้องขอ

คู่แข่ง : บริษัทฯ ดำเนินธุรกิจตามกรอบการแข่งขันที่เป็นธรรม และพัฒนาตลาดให้เติบโตเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันใน อุตสาหกรรม

พนักงาน : บริษัทฯ ปฏิบัติต่อพนักงานอย่างเท่าเทียมกัน และให้ผลตอบแทนที่เหมาะสม รวมทั้งสร้างสภาพแวดล้อมในการ ทำงานให้มีคุณภาพ

สังคม/ชุมชนและสิ่งแวดล้อม : บริษัทฯ รับผิดชอบต่อในการดูแลเพื่อไม่ให้เกิดการดำเนินงานของ บริษัทฯ ส่งผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อมของชุมชนและสังคม รวมทั้งการปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ ที่

เกี่ยวข้อง อีกทั้งบริษัทฯ ยังได้ดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility “CSR”) เพื่อการพัฒนาชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน

ภาครัฐ : บริษัทฯ ดำเนินธุรกิจเพื่อการเสริมสร้างและพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของประเทศโดยยึดถือปฏิบัติตามกฎหมาย กฎเกณฑ์ ข้อบังคับและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ช่องทางการสื่อสารกับคณะกรรมการบริษัทในการให้ข้อเสนอแนะ แจ้งเบาะแส หรือ ร้องเรียน

เพื่อให้มั่นใจว่าสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่างๆ ได้รับการคุ้มครอง คณะกรรมการบริษัทได้จัดให้มีช่องทางสำหรับผู้มีส่วนได้เสียทุก ฝ่ายในการให้ข้อเสนอแนะ แจ้งเบาะแส หรือ ร้องเรียน การกระทำที่สงสัยว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือนโยบายกำกับดูแลกิจการ รวมถึงการรายงานทางการเงินที่ไม่ถูกต้อง หรือระบบควบคุมภายในที่บกพร่อง โดยบริษัทฯ จะตรวจ สอบข้อเท็จจริงและดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย ทั้งนี้ข้อมูลของผู้แจ้งเบาะแสะจะถูกเก็บเป็นความลับ เพื่อเป็นการปกป้องและคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสะ

ผู้เสนอแนะหรือผู้แจ้งเบาะแสะ สามารถสื่อสารไปยังคณะกรรมการบริษัท ดังนี้

ผ่านทางอีเมลคณะกรรมการตรวจสอบ : audit_committee@gunkul.com

ผ่านทางเว็บไซต์ของบริษัทฯ : www.gunkul.com หัวข้อ “ช่องทางการร้องเรียน”

ผ่านทางไปรษณีย์ : ประธานคณะกรรมการตรวจสอบ

บริษัท กันกุลเอ็นจิเนียริง จำกัด (มหาชน)

๑๑๗๗ อาคารเฟิร์ล แบล็กค็อก ชั้น ๘

ถนนพหลโยธิน แขวงพญาไท เขตพญาไท

กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐

ผ่านกล่องรับแจ้งเบาะแสะ : กล่องรับแจ้งเบาะแสะและข้อร้องเรียนการทุจริตคอร์รัปชั่น (ตั้งอยู่ภายในบริษัท: เปิดกล่องได้เฉพาะกรรมการตรวจสอบ และ/หรือ เลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบ)

นโยบายต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น และการแจ้งเบาะแสะหรือข้อร้องเรียน

คณะกรรมการบริษัท ให้ความสำคัญในเรื่องการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น จึงกำหนดให้บริษัทฯ จัดทำ “นโยบายต่อต้านการทุจริต คอร์รัปชั่น และการแจ้งเบาะแสะหรือข้อร้องเรียน” เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานขององค์กรอย่างโปร่งใส ยั่งยืน และเป็นส่วนหนึ่งของ การดำเนินธุรกิจ โดยบริษัทฯ และกลุ่มบริษัทฯ มีนโยบายห้าม กรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้างกระทำการอันใดที่เป็นการเกี่ยวข้องกับ การทุจริต คอร์รัปชั่นในรูปแบบต่างๆ ทั้งทางตรงหรือทางอ้อม ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะผู้รับ ผู้ให้ หรือเสนอให้สินบนแก่บุคคลหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง และให้มีการสอบทานนโยบายและแนวปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำทุกปีเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจ ระเบียบ ข้อบังคับ และข้อกำหนดของกฎหมาย

คณะกรรมการบริษัทฯ ได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรขององค์กรไว้ดังนี้

คณะกรรมการบริษัท มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย กำกับดูแล และสนับสนุนให้เกิดกระบวนการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่นในองค์กร เพื่อให้บุคลากรในบริษัทฯ ได้เข้าใจ

และตระหนักถึงความสำคัญของการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน โดยปลูกฝังจนเป็นวัฒนธรรมและค่านิยมองค์กร

คณะกรรมการตรวจสอบ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน โดยสอบทานระบบรายงานทางการเงินและบัญชี ระบบควบคุมภายใน ระบบตรวจสอบภายใน และระบบบริหารความเสี่ยง ที่เกี่ยวข้องกับมาตรการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน รวมทั้งรับเรื่องแจ้งเบาะแสการกระทำอันทุจริตคอร์รัปชันที่บุคลากรในองค์กรมีส่วนเกี่ยวข้อง ตรวจสอบข้อเท็จจริงตามที่ได้รับแจ้ง และเสนอเรื่องให้คณะกรรมการบริษัทเพื่อทราบ หรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว

คณะกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการวางกรอบแนวทางและสอบทานนโยบายต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน และรับผิดชอบกำกับผลักดันให้บุคลากรในทุกตำแหน่งยึดมั่นปฏิบัติตามนโยบายต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันอย่างเคร่งครัดให้สอดคล้องตามนโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ดี

คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง มีหน้าที่และความรับผิดชอบกำกับดูแลและสนับสนุนให้มีการดำเนินงานเพื่อบริหารป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการทุจริตคอร์รัปชัน รวมทั้งประเมินความเสี่ยงจากการดำเนินงานในทุกภาคส่วนขององค์กรเพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนด ทบทวน นโยบายและมาตรการต่าง ๆ ให้เพียงพอและเหมาะสม

คณะกรรมการสรรหาและพิจารณาผลตอบแทน มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการวางกรอบกำหนดแนวทางในการสรรหาและพิจารณาผลตอบแทนด้วยความโปร่งใสและเป็นธรรม

คณะกรรมการบริหารและผู้บริหาร มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการกำหนดให้มีระบบและมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนนโยบายต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อสื่อสารไปยังพนักงานและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมทั้งผู้ที่มีส่วนได้เสียนำไปปฏิบัติ และจัดให้มีการประเมิน ทบทวนความเหมาะสมของระบบและมาตรการต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจ ระเบียบ ข้อบังคับ และข้อกำหนดของกฎหมาย

ผู้บริหารสายงานตรวจสอบภายใน มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการตรวจสอบและสอบทานการปฏิบัติงานว่าเป็นไปอย่างถูกต้อง ตรงตามนโยบาย แนวปฏิบัติ อำนาจดำเนินการ ระเบียบปฏิบัติ รวมทั้งกฎหมาย และข้อกำหนดของหน่วยงานกำกับดูแล เพื่อให้มั่นใจว่ามีระบบควบคุมที่มีความเหมาะสมและเพียงพอต่อความเสี่ยงด้านทุจริตคอร์รัปชันที่อาจเกิดขึ้น และรายงานต่อคณะกรรมการตรวจสอบ

พนักงานและลูกจ้าง มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติและดำเนินการตามระเบียบปฏิบัติ รวมทั้งกฎหมาย และข้อกำหนดของหน่วยงานกำกับดูแล รวมทั้งเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน

ทั้งนี้แนวทางการปฏิบัติข้อกำหนดในการดำเนินการ เรื่องที่รับแจ้งเบาะแสหรือร้องเรียนในเรื่องที่เกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน ช่องทางการแจ้งเบาะแสหรือร้องเรียนการทุจริตคอร์รัปชัน มาตรการคุ้มครองและรักษาความลับ และขั้นตอนการรับเรื่องร้องเรียน ดำเนินการสืบสวน และบทลงโทษ รวมทั้งแนวทางการดำเนินการเผยแพร่ นโยบายต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน บริษัทฯ ได้มีการแจ้งให้ รับทราบโดย

ทั่วกันตามนโยบายที่อ้างอิงข้างต้นเพื่อแสดงเจตนารมณ์ของบริษัทฯ ในการมุ่งมั่นต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน

มาตรการคุ้มครองและรักษาความลับ

เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ร้องเรียนและผู้ให้ข้อมูลที่กระทำโดยเจตนาสุจริต บริษัทฯ จะปกปิดชื่อ ที่อยู่ หรือข้อมูลใดๆ ที่สามารถ ระบุตัวผู้ร้องเรียนหรือผู้ให้ข้อมูลได้และเก็บรักษาข้อมูลของผู้ร้องเรียนและผู้ให้ข้อมูลไว้เป็นความลับ โดยจำกัดเฉพาะผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ชอบในการดำเนินการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนเท่านั้นที่สามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้ ทั้งนี้ผู้ได้รับข้อมูลจากการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องร้องเรียน มีหน้าที่ต้องเก็บรักษาข้อมูล ข้อร้องเรียน และเอกสารหลักฐาน ของผู้ร้องเรียนและผู้ให้ข้อมูลไว้เป็นความลับ ห้ามเปิดเผยข้อมูลแก่บุคคลอื่นที่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง เว้นแต่เป็นการเปิดเผยตามหน้าที่ที่ กฎหมายกำหนด ในกรณีที่มีการแจ้งเบาะแสหรือเรื่องร้องเรียน บริษัทฯ จะทำหน้าที่ในการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส ผู้ร้องเรียน พยาน และบุคคลที่ให้ ข้อมูลในการสืบสวนหาข้อเท็จจริง ไม่ให้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่ชอบธรรมใดๆ อันเกิดจากการแจ้งเบาะแส ร้องเรียน การ เป็นพยาน หรือการให้ข้อมูล และหากผู้ที่แจ้งเบาะแส ผู้ร้องเรียน หรือผู้ให้ข้อมูล หรือผู้ที่ปฏิเสธการทุจริตคอร์รัปชันนั้น เป็นบุคลากรของบริษัทฯ หรือกลุ่มบริษัทฯ บริษัทฯ จะให้ความเป็นธรรมในการให้ความคุ้มครองไม่ให้เกิดผลกระทบในทางลบกับบุคลากรท่านนั้น เช่น การลดขั้น หรือตำแหน่ง การลงโทษ เป็นต้น แม้ว่าการกระทำนั้นจะทำให้บริษัทฯ สูญเสียโอกาสทางธุรกิจ

๘.๑.๔ หมวดที่ ๔ การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส

๑) การเปิดเผยข้อมูล คณะกรรมการบริษัทตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อรายงานทางการเงินที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นจริง และสมเหตุสมผล โดยจัด ทำขึ้นตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป คณะกรรมการบริษัทจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อมีหน้าที่รับผิดชอบในการ สอบทานรายงานทางการเงินให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน และเชื่อถือได้และบริษัทฯ มีหน้าที่ต้องเปิดเผยข้อมูลให้ทันเวลาตามข้อ กำหนดของหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง บริษัทฯ มีหน้าที่ในการเปิดเผยบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการชุดย่อย ประวัติของกรรมการแต่ละท่าน จำนวนครั้งของการจัดประชุมของคณะกรรมการทุกชุดและการเข้าร่วมประชุมของกรรมการแต่ละท่าน ค่าตอบแทนของกรรมการและ ผู้บริหารระดับสูง กระบวนการและหลักเกณฑ์ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการทุกชุด ข้อมูลการเข้ารับการพัฒนาและ ฝึกอบรมของกรรมการบริษัท เป็นรายบุคคล รายงานการซื้อขายหุ้น/ถือครองหลักทรัพย์ในบริษัทฯ พร้อมการเปลี่ยนแปลงการถือครอง ในรอบปีของกรรมการบริษัทและผู้บริหารตามค่านิยมของสำนักงานคณะกรรมการหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เป็นรายบุคคล เป็นต้น โดยเปิดเผยในรายงานประจำปีและแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ ๕๖-๑)

๘.๑.๕ หมวดที่ ๕ ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ

ตามกฎบัตรของคณะกรรมการบริษัท กำหนดให้องค์ประกอบของคณะกรรมการของบริษัทมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๕ คน และไม่เกินกว่า ๑๒ คน โดยกรรมการบริษัท ไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ต้องเป็นกรรมการอิสระ และกรรมการบริษัทไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งต้องมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย โดยคณะกรรมการบริษัทได้รับการแต่งตั้งจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น และมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๓ ปี หรือจากที่ ประชุมคณะกรรมการบริษัทโดยให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งกำหนดจำนวนปีในการดำรงตำแหน่งต่อเนื่องของกรรมการ อิสระที่ดำรง

ตำแหน่งกรรมการบริษัทและกรรมการตรวจสอบไว้ไม่เกิน ๙ ปีโดยองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทควรมีสัดส่วนของ กรรมการบริษัทที่มีความรู้ความชำนาญที่หลากหลายเหมาะสมกับธุรกิจ และมีการถ่วงดุลอำนาจภายใน คณะกรรมการบริษัท โดยต้องไม่ ประกอบกิจการเข้าเป็นหุ้นส่วน หรือเข้าเป็นกรรมการบริษัทในนิติบุคคลอื่นที่มีสภาพอย่างเดียวกันและดำเนินธุรกิจอันเป็นการแข่งขัน กับกิจการของบริษัทฯ ในกรณีของกรรมการอิสระต้องมีคุณสมบัติความเป็นอิสระตามที่บริษัทฯ กำหนด และต้องสามารถดูแลผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นทุกรายได้อย่างเท่าเทียมกัน อีกทั้งสามารถแสดงความคิดเห็นได้โดยอิสระ

คณะกรรมการชด้อย

คณะกรรมการบริษัทได้แต่งตั้งคณะกรรมการชด้อยเพื่อช่วยเหลือในการบริหารงานและการกำกับดูแลการบริหารงานเพื่อให้เป็นไปตาม หลักบรรษัทภิบาล ซึ่งประกอบด้วย

คณะกรรมการตรวจสอบ

ตามกฎบัตรของคณะกรรมการตรวจสอบ กำหนดให้องค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน โดย คัดเลือกจากกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการบริษัทจะเป็นผู้พิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ และ ๑๗๕ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๓ ปีกรรมการตรวจสอบต้องมีความรู้และประสบการณ์เพียงพอในการทำหน้าที่ในฐานะ กรรมการตรวจสอบ โดยไม่เป็นกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัทให้ตัดสินใจในการดำเนินกิจการของบริษัทฯ บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม บริษัทย่อยลำดับเดียวกัน ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัทฯ และไม่เป็น กรรมการของบริษัทใหญ่ บริษัทย่อย หรือบริษัทย่อยลำดับเดียวกันเฉพาะที่เป็นบริษัทจดทะเบียน อีกทั้งต้องมีอย่างน้อย ๑ คน ที่มีความรู้และประสบการณ์เพียงพอที่จะสามารถทำหน้าที่ในการสอบทานความน่าเชื่อถือของงบการเงินได้ ทั้งนี้คุณสมบัติวาระการดำรงตำแหน่ง ขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ รวมทั้งจำนวนครั้งในการจัดประชุมประจำปี ของคณะกรรมการตรวจสอบ ให้เป็นไปตามกฎบัตรของคณะกรรมการตรวจสอบที่กำหนดไว้และกำหนดให้หัวหน้าหน่วยงาน ตรวจสอบภายใน ทำหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง

ตามกฎบัตรของคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง กำหนดให้องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงมีจำนวนไม่น้อย กว่า ๓ คน และกึ่งหนึ่งต้องไม่เป็นผู้บริหารของบริษัทฯ โดยคณะกรรมการบริษัทจะเป็นผู้พิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร ความเสี่ยง และมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๓ ปีซึ่งคัดเลือกจากกรรมการและ/หรือผู้บริหารจำนวนหนึ่งของบริษัทฯ และ/ หรือผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการบริหารความเสี่ยงต้องเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในธุรกิจของบริษัทฯ ความรู้และประสบการณ์ใน การบริหารความเสี่ยง การบริหารการลงทุน หรือมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการให้คำแนะนำในการ ดำเนินธุรกิจของบริษัทฯ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของบริษัทฯ โดยกรรมการบริหารความเสี่ยงต้องไม่เป็นกรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้ประกอบการ ในบริษัทที่ประกอบธุรกิจในลักษณะเดียวกันกับบริษัทฯ

คณะกรรมการสรรหาและพิจารณาผลตอบแทน

ตามกฎบัตรของคณะกรรมการสรรหาและพิจารณาผลตอบแทน กำหนดให้องค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาและพิจารณา ผลตอบแทนมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน และมากกว่ากึ่งหนึ่งต้องไม่เป็นผู้บริหารของบริษัทฯ

โดยคณะกรรมการบริษัทจะเป็น ผู้พิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาและพิจารณาผลตอบแทน และมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๓ ปีซึ่งคัดเลือกจาก กรรมการและ/หรือผู้บริหารจำนวนหนึ่งของบริษัทฯ และ/หรือ ผู้ทรงคุณวุฒิกรรมการสรรหาและพิจารณาผลตอบแทนต้อง เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ด้านการบริหารบุคคล มีทักษะความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในงานที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดี

ตามกฎบัตรของคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดีกำหนดให้องค์ประกอบของคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดีมีจำนวนไม่ น้อยกว่า ๓ คน และกึ่งหนึ่งต้องไม่เป็นผู้บริหารของบริษัทฯ โดยคณะกรรมการบริษัทจะเป็น ผู้พิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการ กำกับดูแลกิจการที่ดีและมีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ ๓ ปีซึ่งคัดเลือกจาก กรรมการ และ/หรือ ผู้บริหารจำนวนหนึ่งของ บริษัทฯ และ/หรือ ผู้ทรงคุณวุฒิกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดีต้อง เป็นผู้มีความรู้ในด้านการกำกับดูแลกิจการ และใช้ความรู้ความสามารถ รวมทั้งประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในฐานะกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดีให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ของบริษัทฯ ทั้งนี้คุณสมบัติวาระการดำรงตำแหน่ง ขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ รวมทั้งจำนวนครั้งในการจัด ประชุมประจำปีของคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดีให้เป็นไปตามกฎบัตรของคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่กำหนดไว้

คณะกรรมการบริหาร

ตามกฎบัตรของคณะกรรมการบริหาร กำหนดให้องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๕ คน โดยคณะกรรมการบริษัทเป็นผู้พิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร พิจารณาคัดเลือกจากกรรมการ และ/หรือ ผู้บริหารจำนวนหนึ่งของบริษัทฯ และ/หรือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งนี้ต้องไม่เป็นกรรมการตรวจสอบ และมีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ ๓ ปี กรรมการบริหารต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัทฯ มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจ โดยต้องไม่เป็น กรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้ประกอบการ ในกิจการที่ ประกอบธุรกิจลักษณะเดียวกันกับบริษัทฯ เว้นแต่กิจการนั้นมีสถานะเป็น บริษัทย่อย บริษัทร่วมทุน หรือ กิจการร่วมค้าของบริษัทฯ ทั้งนี้คุณสมบัติวาระการดำรงตำแหน่ง ขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ รวมทั้งจำนวนครั้งในการจัดประชุม ประจำปีของคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดีให้เป็นไปตามกฎบัตรของคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่กำหนดไว้

การประชุมคณะกรรมการชุดต่างๆ

๑) คณะกรรมการบริษัท

คณะกรรมการบริษัทกำหนดให้มีการประชุมอย่างน้อย ๖ ครั้งต่อปีโดยทุกไตรมาสจัดขึ้นเพื่อพิจารณางบการเงินให้เป็นไปตาม กฎหมายที่กำหนด และอาจจัดการประชุมเพิ่มเติมตามที่ประธานกรรมการบริษัทเห็นสมควร และกำหนดให้มีการประชุม ระหว่างกรรมการอิสระร่วมกับผู้สอบบัญชีเพื่ออภิปรายปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารจัดการในองค์กรอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง รวมทั้งกำหนดให้กรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารต้องประชุมกันอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง โดยไม่มีกรรมการที่เป็นผู้บริหารและฝ่าย จัดการเข้าร่วมประชุม เพื่อหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบ ทั้งนี้กำหนดให้ กรรมการบริษัททุกคนมีสัดส่วนการเข้าร่วมประชุม คณะกรรมการบริษัท ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๕ ของการประชุมทั้งปี

๒) คณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการบริษัทกำหนดให้มีการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบอย่างน้อยไตรมาสละ ๑ ครั้ง โดยอาจจัดการประชุมเพิ่มเติม ตามที่ประธานคณะกรรมการตรวจสอบเห็นสมควร โดยในการประชุมนั้นจะต้องมีกรรมการตรวจสอบเข้าประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการตรวจสอบทั้งหมดจึงจะครบเป็นองค์ประชุม ทั้งนี้ให้ประธานคณะกรรมการตรวจสอบทำหน้าที่เป็น ประธานในที่ประชุม และหากประธานคณะกรรมการตรวจสอบไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ก็ให้กรรมการ ตรวจสอบคัดเลือกกรรมการตรวจสอบคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานที่ประชุม ทั้งนี้ในการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบที่มี วาระที่เกี่ยวข้องกับงบการเงินหรือวาระอื่นใดที่เกี่ยวข้อง ผู้สอบบัญชีของบริษัทฯ ผู้ตรวจสอบภายในของบริษัทฯ และผู้บริหาร ระดับสูงทางด้านบัญชีต้องเข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์เป็นที่เชื่อถือได้ในการจัดทำงบการเงิน

๓) คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง

คณะกรรมการบริษัทกำหนดให้มีการประชุมคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงอย่างน้อยปีละ ๔ ครั้ง โดยอาจจัดการประชุมเพิ่มเติมตาม ที่ประธานคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงเห็นสมควร โดยในการประชุมนั้นจะต้องมี กรรมการบริหารความเสี่ยงเข้า ประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการบริหารความเสี่ยงทั้งหมดจึงจะครบ เป็นองค์ประชุม ทั้งนี้ให้ประธาน คณะ กรรมการบริหารความเสี่ยงทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม หากประธาน คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงไม่อยู่ในที่ประชุมหรือ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ก็ให้กรรมการบริหารความเสี่ยง คัดเลือกกรรมการบริหารความเสี่ยงคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานที่ ประชุม

๔) คณะกรรมการสรรหาและพิจารณาตอบแทน

คณะกรรมการบริษัทกำหนดให้มีการประชุมคณะกรรมการสรรหาและพิจารณาผลตอบแทนอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง โดยอาจจัดการ ประชุมเพิ่มเติมตาม ที่ประธานคณะกรรมการสรรหาและพิจารณาผลตอบแทนเห็นสมควร โดย ในการประชุมนั้นจะต้องมี กรรมการสรรหาและพิจารณาผลตอบแทนเข้าประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน กรรมการสรรหาและพิจารณาผลตอบแทน ทั้งหมดจึงจะครบเป็นองค์ประชุม ทั้งนี้ให้ประธานคณะกรรมการสรรหา และพิจารณาผลตอบแทนทำหน้าที่เป็นประธานในที่ ประชุม หากประธานคณะกรรมการสรรหาและพิจารณา ผลตอบแทนไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ก็ให้ กรรมการสรรหาและพิจารณาผลตอบแทน คัดเลือกกรรมการสรรหาและพิจารณาผลตอบแทนคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานที่ประชุม

๕) คณะกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดี

คณะกรรมการบริษัทกำหนดให้มีการประชุมคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดีอย่างน้อยปีละ ๔ ครั้ง โดยอาจจัดการประชุมเพิ่มเติมตาม ที่ประธานคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดีเห็นสมควร โดยในการประชุมนั้น จะต้องมีการกำกับดูแลกิจการที่ดีเข้าประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดี ทั้งหมดจึงจะครบเป็นองค์ประชุม ทั้งนี้ให้ประธานคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดีทำหน้าที่เป็นประธานในที่ ประชุม หากประธานคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดีไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ก็ให้ กรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดีคัดเลือกกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดีคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานที่ประชุมในการ ออกเสียงลงคะแนน ให้ถือเสียงข้างมากของกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่มาประชุมและออกเสียงลงคะแนน โดย ให้กรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดีหนึ่งคนมีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุม

ออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด กรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่มีส่วนได้เสียในเรื่องที่พิจารณาจะต้องงดออกเสียงลงคะแนนในเรื่องนั้น ๆ

๖) คณะกรรมการบริหาร

คณะกรรมการบริษัทกำหนดให้มีการประชุมคณะกรรมการบริหารอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง โดยอาจจัดการประชุมเพิ่มเติมตามที่ประธานกรรมการบริหารเห็นสมควร โดยในการประชุมนั้นจะต้องมีกรรมการบริหาร เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการบริหารทั้งหมดจึงจะครบเป็นองค์ประชุม ทั้งนี้ให้ประธานกรรมการบริหารทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม หากประธานกรรมการบริหารไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ก็ให้กรรมการบริหารคัดเลือกกรรมการบริหารคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานที่ประชุม

บทสรุป

การกำกับดูแลกิจการเป็นส่วนสำคัญในการบริหารงานขององค์กร จะทำให้กิจการมีระบบการบริหารและการจัดการที่มีคุณภาพ รวมทั้งมีการเปิดเผยข้อมูลโปร่งใส และมีผลการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพ สร้างความสามารถในการแข่งขัน และเพิ่มมูลค่าแก่กิจการ ซึ่งจะสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย การกำกับดูแลกิจการเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กร ซึ่งเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายจัดการ คณะกรรมการ เจ้าของและผู้มีส่วนได้เสียอื่น อีกทั้งการกำกับดูแลกิจการยังช่วยให้เกิดโครงสร้างที่สำคัญ ซึ่งเป็นกลไกในการกำหนดวัตถุประสงค์ของกิจการ และการกำหนดวิธีที่จะบรรลุวัตถุประสงค์เหล่านั้น รวมถึงการสอดส่องดูแลผลการปฏิบัติงานของ กิจการการกำกับดูแลกิจการมีวัตถุประสงค์หลัก คือ การกำกับ การติดตาม การควบคุม และการดูแลผู้ที่ได้รับมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้ไปทำหน้าที่ทางการบริหาร เพื่อให้ทรัพยากรขององค์กรได้นำไปใช้ อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ตรงตามเป้าหมาย อย่างคุ้มค่า ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตอบแทนกลับไปยังผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายอย่างเป็นธรรม องค์กรธุรกิจจึงต้องกำหนดนโยบายในการกำกับดูแลกิจการให้สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารธุรกิจได้อย่างเป็นธรรม และรองรับการแสดงสิทธิเสรีภาพของบุคคลที่เกี่ยวข้องในองค์กรให้สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย ตลอดจนองค์กรต้องมีการรับฟังความคิดเห็น หรือการเสนอความเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องในองค์กรธุรกิจทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นพนักงาน ผู้ถือหุ้น หรือผู้บริหาร การรับฟังความเห็นย่อมจะส่งผลให้บุคลากรทำงานได้อย่างมีความสุข มีผลต่อประสิทธิภาพของการทำงาน และศักยภาพขององค์กร ทั้งนี้การเสนอความเห็นต้องอยู่ภายใต้การกระทำที่สุจริตและเป็นไปตามกฎหมาย ดังนั้นเมื่อธุรกิจจัดการระบบการบริหารจัดการบุคคลได้อย่างเหมาะสม ก็จะส่งผลองค์กรธุรกิจ สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำพาให้ธุรกิจขององค์กรนั้นพัฒนาไปในทิศทางที่ดีได้อย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

หนังสือและบทความ

ดาวน้อย สุทธินิภาพันธ์, เอกสารวิชาการส่วนบุคคลเรื่อง หลักประชาธิปไตยสิทธิและเสรีภาพในสังคมพหุลักษณะ

อดิพันธ์ พรหมพันธ์ใจ, ๒๕๕๘, ความปรองดองในสังคมพหุลักษณะของไทย, การจัดการบ้านเมืองที่ตื่นนโยบาย

สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๔, จุลสาร เรื่อง “พัฒนาการเมืองไทย... พัฒนาประชาธิปไตย”

เวชพล อ่อนละมัย, ๒๕๕๘, หลักประชาธิปไตย, หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย, หน้า ๓

คลังบทความ สภานักพัฒนาเพื่อประชาธิปไตย : อุดมการณ์ประชาธิปไตยจะเน้นในเรื่องสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคควบคู่กันไป

ดร. ศิลปพร ศรีจันเพชร , เรื่อง หลักสำคัญของการกำกับดูแลกิจการ, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สารสนเทศ

ค้นวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ http://article-spadm.com/๒๐๑๐/๑๐/blog-post_๑๘.html